

Komisyonunca cezası onananlar, yatılılık ve bursluluk haklarını da kaybedeceklerdir.

Bazı okullarda intikal cetvellerinde bu gibilerin yatılılar ve burslulara ait D ve B cetvelleriyle C cetvellerinde gösterildikleri görülmektedir.

Bunların S. G. ait cetvellerde gösterilmesini, cezaların hitamında S. G. olarak öğrenimlerini yapmak istedikleri takdirde kendilerinden tebliğler değişikinde 1348 sıra numarasıyla yayınlanan tamim gereğince borçlarının tecili için yeni yüklenme kağıdı alınmasını, vermedikleri takdirde taahhüt evrakının gönderilmesini rica ederim.

Millî Eğitim Bakanı a.
R. Uzel

F. Ü.

BEDEN TERBİYESİ VE 19/XII/1945
İZÇLİK MÜDÜRLÜĞÜ ÖZET:

Sayı : 2062-2.606 Beden Eğitimi dersleri yıllık dağıtım programları h.
1539

161 sayılı Tebliğler Dergisinde 779 sıra numarası altında çıkan tamimin (A) bölümü gereğince Beden Eğitimi Öğretmenleri tarafından hazırlanan Beden Eğitimi dersleri yıllık dağıtım programlarından bazılarının düzensiz ve isteğe uygun olmadığı yapılan teftişlerden anlaşılmıştır.

Bundan böyle sene başlarında hazırlanacak olan Beden eğitimi dersleri yıllık programlarında, öğrencilerin beden yete-

nekleri, ders araçları, saha, cimmastik salonu ve mevsimler gözönünde bulundurularak müfredat programlarında uygulanması gereken temrinlerden esas hareketleri teşkil edecek olan atletik, aletsiz ve aletlerdeki cimmastik hareketleri, yer cimmastikleri, atlama, atma temrinleri ile oyunların ayla-ra dağıtılmış olarak gösterilmesini dilerim.

Millî Eğitim Bakanı a.
M. A. B. Kadırgan

TALİM VE TERBİYE 12/XII/1945

Dairesel ÖZET:
Sayı : 2-1358/21 Kız Enstitüleriyle Erkek Sanat ve Yapı Enstitüleri askerlik ders kitapları h.
1540

1945-46 yılında okutulacak okul kitapları hakkındaki 2/IX/1945 tarih ve 83/11230 sayılı genelgeye ektir:

D — 60 sayılı Askerliğe hazırlık dersleri yönetmeliği ile kabul edilen esaslara göre 1945-46 öğretim yılından başlamak üzere Kız Enstitüleriyle erkek sanat ve yapı enstitüleri dördüncü ve beşinci sınıflarında tam yeterlik, askerlik programı uygulanacağından aşağıda belirtilen kitapların kız ve erkek öğrencilere göre basılmış olanlarının ilgili sınıflarda okutulması gerekli bulunmaktadır.

a) Her üç tip okulun dördüncü sınıflarında orta II ve lise I kitapları.

b) Beşinci sınıflarda Lise I ve II kitapları.

c) Uzmanlık veya yapı kalfa sınıfları ile Teknik Okulu ve Meslek Öğretmen okulları birinci sınıflarında bu yılki özel duruma göre ders saatleri dörde çıkarılmak suretiyle Liseye mahsus her üç kitap.

İlgililere bildirilmesini rica ederim.

Millî Eğitim Bakanı
K. Y. Hasan-Âli Yücel

Millî Eğitim Bakanlığı 1 inci sınıf müfettişlerinden Halil Vedat Fıratlı Güzel Sanatlar Umum Müdürlüğüne, Rize Millî Eğitim Müdürü Vehbi Okay Afyon, Afyon Millî Eğitim Müdürü Fazıl Gönen Konya, Kars İlk Öğretim Müfettişi Lütfi Oran Rize, Konya İvriz Köy Enstitüsü Öğretmen ve eğitimbaşı Rifat Akıncı Malatya, Çorum İlk Öğretim Müfettişi Mustafa Şahin Çorum Millî Eğitim Müdürlüklerine naklen ve terfian tayin edilmişlerdir.

BU DERGİDEKİ KANUNLAR, KARARLAR VE TAYİMLERLE DİĞER YAZILAR TARAFIMIZDAN OKUNMUŞTUB

1	12	23	34	45
2	13	24	35	46
3	14	25	36	47
4	15	26	37	48
5	16	27	38	49
6	17	28	39	50
7	18	29	40	51
8	19	30	41	52
9	20	31	42	53
10	21	32	43	54
11	22	33	44	55

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI NEŞRİ
YAT MÜDÜRLÜĞÜNCE HER HAF
TA PAZARTESİ GÜNLERİ ÇIKARILIR.
İLGİLİ MAKAM VE MÜESSE
SELERE PARASIZ GÖNDERİLİR

T. C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI TEBLİĞLER DERGİSİ

VİLLİK ABONESİ 40 KURUŞTUR
ABONE TUTARI MALSANDIKLA
RINDAN BİRİNE YATIRILMALI VE
ALINACAK MAKBUZ MİLLÎ EĞİTİM
BAKANLIĞI NEŞRİYAT MÜDÜRLÜĞÜNE
GÖNDERİLMELİDİR

Cilt: 8

31 ARALIK 1945

SAYI: 361

YÖNETMELİKLER:

Talim ve Terbiye Kurulu Kararı

Karar sayısı : 574
Karar tarihi 3/X/1945

ÖZET:
Genel kitaplıklar için hazırlanan kılavuzlar h.

Millî Eğitim Bakanlığına bağlı genel kitaplıklarda bulunan kitapların kayıtlanması, sınıflandırılması ve düzenlenmesi, kataloglarının yapılması hakkında Bakanlık Kitaplıklar Müdürlüğüne hazırlanan ve incelenmek üzere Bakanlık Yüksek Makamınca Heyetimize havale edilen ve 1 den 4 e kadar sıra numarası taşıyan talimatname Kitaplıklar Müdürü ile birlikte incelendi:

1 — Bu talimatlardan 1, 2 ve 3 numaralı olanlarının kılavuz adı altında ve bu karara ilişik şekilde uygulanmaları,

2 — 4 numaralı talimata kitaplık ve bibliyografya uzmanlarından kurulacak özel bir komisyonda incelendikten sonra varılacak sonuca göre son ve kesin şeklinin verilmesi,

3 — «Onlu Tasnif Sistemi» ne esas teşkil etmek üzere kitaplıklar müdürlüğüne öğretmen Şevket Kutkan'a tercüme ettirilen kılavuz için gerekli telif hakkının da usulüne göre Bakanlıkça ödemesi,

hususlarının Bakanlık Yüksek Makamının onamlarına sunulması kararlaştırıldı. Uygundur 3/X/1945

Millî Eğitim Bakanı
Hasan-Âli Yücel

KILAVUZ : I.

Kitaplık defterlerinin düzenlenmesi hakkında

1 — Bir kitaplıkta mevcut kitaplar, yazma veya basma olduklarına bakılmaksızın ve boy, dil gibi farkları da dikkate alınmaksızın kitaplık defterine ardarda sıra numarasıyla kayıtlanırlar.

2 — Kitaplık defteri yazılmadan önce, her sayfası 1 numaradan başlamak üzere

re yazı kalemiyle numaralanır. Her sayfa, Ankara'da Kitaplıklar Müdürlüğü, İstanbul'da kitaplığın bağlı bulunduğu grup şefliği, öteki illerde Millî Eğitim Müdürlüğü, illerde de Millî Eğitim Memurluğu mühürü ile mühürlenir. Defterin iç kapağına da defterin kaç sayfa olduğu ayrıca yazılarak sözü geçen makamlarca mühürlenir.

3 — Bir defter dolunca başka bir deftere geçilir. Birinci defterin son numarasından sonra gelecek olan sayı, ikinci defterin ilk numarası olur. İkinci defterin sayfalarının da aynı yolda numaralanıp mühürlenmesi gerekir.

4 — Kitaplık defteri, düzgün ve okunaklı yazı ile doldurulur. Yazıda sadeliğe dikkat etmek ve süsten kaçınmak lazımdır.

5 — Her hangi bir basma kitap, iç kapağındaki yazılar esas tutularak deftere kaydolunur. Kitaplık defterinin sütunlarına geçirilmesi gereken bilgiler iç kapakta tam olarak bulunmazsa, dış kapağa veya kitabın alt dış kapağıyla baş veya sonundaki sayfalara bakılır.

6 — Her kitap, mutlaka yatay çizgilerden ikisinin arasına yazılır.

7 — Kitaplar, deftere aşağıda bildirilen esaslara göre kayıtlanırlar.

A — «Kayıt numarası» sütunu:

Bu sütun, 1 numaradan başlayarak numaraların ardarda kayıtlanması içindir. Katma bölümleri olan kitaplıkların bu bölümlerindeki kitaplar da aynı numara arasına göre kayıtlanırlar. Bu numaralar, kitapların hem kayıt, hem kitaplık numarasıdır. Bu numara kitabın sırtına aşağıdan bir santimetre yükseğe gelecek şekilde yapıştırılacak etikete de geçirilir. Etiketlerin bir örnek olması gerekir. Sırtı etiket yapıştırılmasına elverişli olmayacak kadar ince olan kitaplara etiket, üst kapağın sol yuvarlak köşesine yapıştırılır.

Birden ziyade ciltli yazma veya basma eserlerin, dergilerin kayıtlama sırasında kitaplıkta bulunan tam veya var olan ciltleriyle içinde kaç risale bulunursa bulunsun «mecmuat ür-resail» adı verilmiş olan eserler aynı kayıt numarasına kayıtlanırlar.

Bunların ne suretle kayıtlanacağı aşağıda gösterilmiştir:

1 — Birden fazla ciltli yazma veya basma eserlerin kayıtlanması.

Bu gibi eserlerin önce birinci cildi ele alınır. Bu cilde sıradaki boş ilk kayıt numarası verilir. Bu kayıt numarası pay sayılarak paydasına «1» sayısı da ilâve olunur. Ve bu cildin vasıfları ilgili hanelere geçirilir. Sonra kitabın ikinci cildi; kayıt numarası, kitabın adı ve yazarın adı tekrar yazılmaksızın bütün vasıflarıyla birinci cildin altına ayrıca kayıtlanırlar. Yalnız ikinci cildin kayıt numarası hanesine «2» ve kitabın adı ile yazarın adı sütunlarına (*) işareti konulur. Bu eserin varsa üçüncü ve bundan sonraki ciltleri de ardarda aynı şekilde kayıtlanırlar.

Baskı işi henüz tamamlanmamış olan birden ziyade ciltli bir eserin kitaplık defterine geçirilen cildinden sonra yayımlanan ikinci ve daha sonraki ciltleri ve baskı işi evvelce tamamlandığı halde kayıt sırasında kitaplıkta bulunmayan noksan ciltler, kitaplığa gelince, kayıt defterine en son kayıt edilmiş olan eserin kayıt numarasından sonra gelen ilk boş numaraya ayrı bir kitap gibi kayıtlanırlar. Yalnız bu cildin kayıt numarası altına kitabın bundan önce deftere geçirilmiş olan birinci cildinin kayıt numarası da kırmızı kalemle yazılır. Bundan başka o eserin birinci cildinin kayıtlı bulunduğu yerin düşünceler sütununa yine kırmızı kalemle yeni kaydedilen bu cildin kayıt numarası da yazılır. Bu suretle kayıtlanan ciltler, ilk kaydedilen cildin, dolaplarda ve raflarda bulunduğu yere cilt sırasına göre konulur.

2 — Dergilerin kayıtlanması:

Dergiler ardarda sayılarla yayınlanırlar. Yayanları, çok defa cilt veya yıl sayılarını da dergilerinde gösterirler. Yayan tarafından kaç sayısı bir cilt itibar olunmuşsa ilk cildi teşkil eden sayılar tamamlandıkça dergi ciltleri ve birden ziyade ciltli kitapların kayıtlarındaki usule göre kitaplık defterine geçirilir. Yayanları kaç sayının bir cilt olacağını dergide göstermemişlerse, sayılarının kalınlığına göre kaç sayısının bir cilt itibar edileceğini ilgili

memur tesbit eder ve ilk çıkan dergilerden o kadar sayıyı ciltlettikten sonra birden ziyade ciltli kitaplar gibi deftere geçirir. Ancak kapanmış olan eski dergilerden kayıt sırasında bulunan tam veya varolan ciltleri de bu bölümün birinci maddesinde bildirilen usule göre aynı kayıt numarasını ciltleri itibariyle ardarda sırasıyla kayıtladıkları gibi raflar ve dolaplarda da aynı yere konulur.

3 — «Mecmuat ür-resail» adı verilen eserlerin kayıtlanması:

Bu gibi eserler, içinde kaç risale bulunursa bulunsun kitaplık defterinde sıradaki boş ilk kayıt numarasına «mecmuat» adı altında kayıtlanırlar. Ondan sonra mütaakip satıra geçilerek bu mecmuanın ilk risalesi ayrı bir kitap gibi bütün vasıflarıyla birlikte yazılır. Kayıt numarası sütünuna birinci risale için «1» numarası konur. Birinci risale bitirildikten sonra aynı şekilde mecmuanın bundan sonraki risaleleri mecmua içindeki sırasına göre deftere geçirilir. Risaleler bu suretle kaydolundukça kayıt numarası hanesine o risalenin mecmua içindeki sırasına göre 2,3,4 numaraları ayrı ayrı yazılır.

B — «Kitabın adı» sütunu:

İster yazma, ister basma olsun. kitabın üzerindeki ad nasıl yazılı ise deftere de o yolda geçirilir. Kitap adı yazılırken hiçbir kısaltma yapılmaz. Bazı basma kitapların adlarında değişik puntoda harfler kullanılmış olsa dahi kitap adı, yine kitapta olduğu gibi tam olarak kayıtlanır.

Arap harfli Türkçe eserlerin birçoğunun adları Arapça veya Farsçadır. Bu gibi eserlerle Arapça veya Farsça kitapların kitaplık defterine kaydında aşağıdaki usulün tutulması gerektir.

Arapça olarak yazılmış kitap adlarının çoğu bileştirmelidir. Çok kere bu bileştirmelerin yapıldığı kelimeler, birbirlerine (el) ile bağlanırlar. Bu bileştirmelerdeki kelimelerin irabını tayı etmek Arapçayı bilmeğe bağlı bulunduğundan, kendisinden önceki kelimenin irabı ve kendisinden sonra gelecek «Şemsi harfler» dikkate alınmaksızın (el) i (al) şeklinde yazmalıdır. Meselâ «Tuhfetülhattatın» ve «Mecalisun-nefais» adlı eserleri

Tuhfat al-hattatın
Mecâlis al-nefais

şeklinde yazmalıdır. Bundan başka (al) ı sağ ve solundaki kelimelerden ayrı yazmalı, yalnız sağından olan, yani kendinden sonra gelen kelimeye bir (-) tire işaretiyle bağlamalıdır.

Hece veya kelime sonundaki (b,c,d) harflerinin söylenişleri ne olursa olsun,

bu harfleri (p,ç,t) ye çevirmemeli, olduğu gibi yazmalıdır. Meselâ (Teshil-ülkavaid) bileşmesinin «Kavaid» kelimesindeki (d) harfini (t) ye çevirip (Teshil al-kavaid) yazmamalı, bunu, şu yönde kayıtlamalıdır.

Teshil al-kavaid

Yine böylece (Minhacülbithac) bileşmesinin «ibthac» kelimesindeki (b,c) harflerini (p,ç) ye çevirmemeli, bu kitap ismini de şu şekilde kayıtlamalıdır.

Minhac al ibthac

(Kitabül meram fil kalam), (Kitabül kavaid vel fevaid) ve (Kitabül idrak li lisanil etrak) (Tedavi bil ma) gibi kitap isimlerini şu suretle yazmalıdır:

Kitab al-meram f'il-kelâm
Kitab al-kavaid v'al-fevaid
Kitab al-idrak li lisan al-etrak
Tedavi b'il-ma

Farsça kitap adlarına gelince, bunlarda bağlantılar «i» ekiyle yapılmaktadır. Bu eki, arasında bulunduğu kelimelerden ayrı yazmalı yalnız kendisinden önce gelen kelimeye bir (-) işaretiyle bağlamalıdır.

Zebân-i Fârisi
Kamûs-i Türkî gibi

(Hüsün ve aşk), (Nur ve Zulmet) gibi bağlantılı kitap adlarına gelince, her iki kitap adındaki ikiser kelimenin arasında bulunan ve Osmanlıca tâbiriyle (vav-i âtfa) denen (v) harfi (u) veya (ü) okunacak ve o suretle yazılacaktır. Yalnız bu (u) (ü) harfleri sağ ve solundaki kelimelere birleştirilmeyecek, ayrıca yazılacaktır.

Hüsün ü aşk
nür u zulmet gibi.

C — Yazan (Müellif) Çeviren (Mütercim) Açıklıyan (Şarîh) Yayan (naşir) sütunu

Kitap telif bir eser, yazanın adı, kitabın üzerinde yazılı olduğu gibi bu sütünuna kayıtlanır. Yazanın ismi yazılırken, kitabın üzerindeki şeklinde bir değişiklik ve kısaltma yapılmaz, soy adı da başa getirilmez. Meselâ kitabın üzerindeki İsmail Hikmet Ertaylan adını (İ. H. Ertaylan) şeklinde yazmamalı,

İsmail Hikmet Ertaylan

olarak kayıtlamalıdır.

İki yazanı olan kitaplarda yazanların adları, aralarına bir (-) işaret konulmak suretiyle deftere geçirilir. İki kere çok yazanı olan eserlerin yazanları deftere geçirilmez. Doçentleri ve asistanlarıyla birlikte bir profesör tarafından yayınlanmış bir eserde

yazan sayısı ikiden fazla olursa, deftere profesörün adı kayıtlanır.

Kitap başka dilden çevrilmiş bir eser, aynı yere önce yazanın adını altına da çevirenin ismini yazmak lazımdır. Meselâ M. Eğ. Bağanlığı tarafından yayımlanmış olan Mesnevi'nin yazanı ve çevireni şu şekilde kayıtlamalıdır.

Mevlânâ
Veled İzbudak

Bir kitabın açıklayıcı ve yazanı da aynı yolda kayıtlanır.

Başka dillerden Türkçe'ye çevrilmiş olan eserlerin yabancı yazan adı kitabın üzerine yazılmış olan imlâya göre deftere geçirilir. Yani Fransız, İngiliz, İtalyan, Alman dillerinde yazılmış bir ad Türkçe söylenişe göre deftere geçirilmez; olduğu gibi kopya edilir. Kitapta yabancı isimler Türk imlâsiyle yazılmışsa bunlar da Türk imlâsiyle olduğu gibi alınır.

Arapça, Farsça ve bazı arap harfli Türkçe eserlerin yazan adları (İbn), (Ebu), (Bin) gibi kelimelerle birlikte bulunabilir. İbn Sina, İbnül'arabi, Sabit Bin Kurre, Ebülhasan gibi. Bu gibi isimlerdeki (İbn), (Bin), (Ebu) kelimelerini şu şekilde yazmalıdır:

(İbn) li isimler :

İbn Sina
İbn al-Arabî

Ortada (Bin) li isimler :

Sabit b. Kurre
Muhammed b. Hasan al-An-taki

(Ebu) lu, (Ebi) li isimler :

Ebu'l-Hasan
Ebi'l-Fida
Ali b. Ebi Şeneb... şeklinde yazılmalıdır.

(Al) li isimler :

Abd al-Rahman
Abd al-Razzak... Şeklinde yazılır.

Arapça yazma kitaplarda çok defa yazanlarının adları künyeleriyle birlikte yazılmış bulunmaktadır. Adları bu suretle künye ile gösterilmiş olan yazanların adları kitaplık defterine geçirilirken sadece ismiyle şöhreti ve soyadının yazılması mak-sadı sağlamaya yeter. Meselâ :

Esir al-din Ebu Hayyân Muhammed b. Yusuf b. Ali
b. Yusuf b. Hayyân al-Girnâti an Nafzî

adını,
Esir al-din Ebu Hayyân al-Girnâti

ve
Al-Hasan b. Muhammed b. al-Kummi al-Nizâmî al-A'rac al-Nisaburi

adını da,
Al-Hasan al-Nizâm al-Nisaburi

şeklinde kitaplık defterine yazmalıdır.

Türkçe eserler yazanlarının (Abd) ile başlayan (Al) ile birleştirilen «Abdullah», «Abdülbaki» gibi isimleri, okudukları şekilde ve birleşik olarak yazılır :

Abdullah, Abdülbaki, Abdürrezak, Abdürrahman, Abdüsselâm gibi.

Ç — «Dil» sütunu :

Telif veya çevirme olan bir kitap hangi dilde yazılmış veya basılmışsa dil sütununa o dil kayıtlanır.

D — «Sayısı» sütunu :

Bu sütun, aynı yer, tarih ve basımında basılmış bir kitaptan kitaplıkta kaç tane varsa onun kayıtlanması içindir.

Bir kitabın her ayrı basımı, ayrı numara verilerek deftere ayrıca kayıtlanır. İkinci, üçüncü ve daha sonraki basımları olup da kitaplık defterine ayrı ayrı kayıtlanacak eserlerin, «Kitabın adı» sütununa adları yazıldıktan sonra altına kaçınıcı basımı ise basım sayısı da aynı yere yazılarak şu yolda gösterilmelidir.

Basım : 2.

E — «Kaçınıcı cild» sütunu :

Bu sütun, her hangi dilde olursa olsun birden fazla ciltli yazma ve basma eserlerin ve dergilerin kayıt olunan cildinin numarasını kayıtlamak içindir.

P — «Yazıldığı, basıldığı yer ve tarihi» sütunu :

Bu sütünadaki (yazıldığı) kelimesi yazma kitaplar içindir. Yazma kitaplarda, hattat, çok defa «istinsah» veya «tebyiz» kaydında kitabın hangi şehirde yazıldığını da gösteriniz. Bu bilgi yazma kitabın bir özelliğini gösterdiği için deftere geçirilmesi lazımdır. Hicri tarihler Milâdi tarihe çevrilmeden (H.) işareti konduktan sonra yazılır.

Basma kitaplarda bu sütün, kitabın üzerindeki bilgiye göre şu şekilde doldurulur :

İstanbul 1943
Maarif Basmev

İstanbul 1945

M. Eğ. Basmev

İzmir 1943

Vilâyet Basmev gibi ;

G — «Yazının çeşidi ve Hattatın adı» sütunu :

Bu sütün, yalnız yazma kitaplar için kullanılır. Yazma kitaplar çok defa Nesih, Talik ve Rik'a ile yazılır. Bazı eserlerde Sülüs, Siyakat, veya küfi yazılarının da kullanıldığı vardır. Kitaplık Memurlarınca bu yazıların iyice tanınması ve birbirinden ayırılması lazımdır. Hattatın adı yazma kitapta nasılsa deftere de o suretle geçirilir. Bu sütün şu şekilde doldurulur :

Talik, Hasan b. Muhammed al-Bursavi
Nesih, Yedikuleli Hafız Osman gibi.

H — «Minyatür, şekil, resim, levha, plân barita vb.» sütunu :

Bu sütün, basma kitaplarda metnin dışında bulunan yani sayfa numarası almamış olan resim, harita vb. gibi ilâvelerin kayıtlanması içindir. Yazma kitaplarda minyatür, resim vb. metin içinde de olsa yine kayıtlanır. Bunların kayıtlanması şöyle yapılır :

2 Minyatür, 4 Şekil, 3 Harita gibi.

Bu bilgiler deftere kaydolunurken şekil, resim, plân ve haritanın özellikleri birbirine karıştırılmamalıdır.

1 — «Tezhib ve Tezhibin nevi» sütunu :

Yazma kitaplar için olan bu sütün yalnız tezhibli yaprak veya sayfaların numaraları yazılır.

Sayfa : 1,5,23,55 tezhibli
Yaprak : 1,32,45 tezhibli

Tezhibin nevinin ayırdelebilmek bir bilgi işidir. Nevi ayırdelebiliyorsa kayıtlanır; edilemiyorsa bir şey yazılmaz. Tezhibin sanat değeri takdir olunabiliyorsa bu değerin «Pek nefis», «nefis», «âdi» tarzında vasıflandırılması uygun olur. Bu husustaki bilgilerin deftere şu şekilde geçirilmesi icabeder :

Sayfa : 1, 5, 24 Nefis tezhibli

Yaprak : 1, 5, 10 Âdi tezhibli

1 — «Ölçüsü m. m.» sütunu :

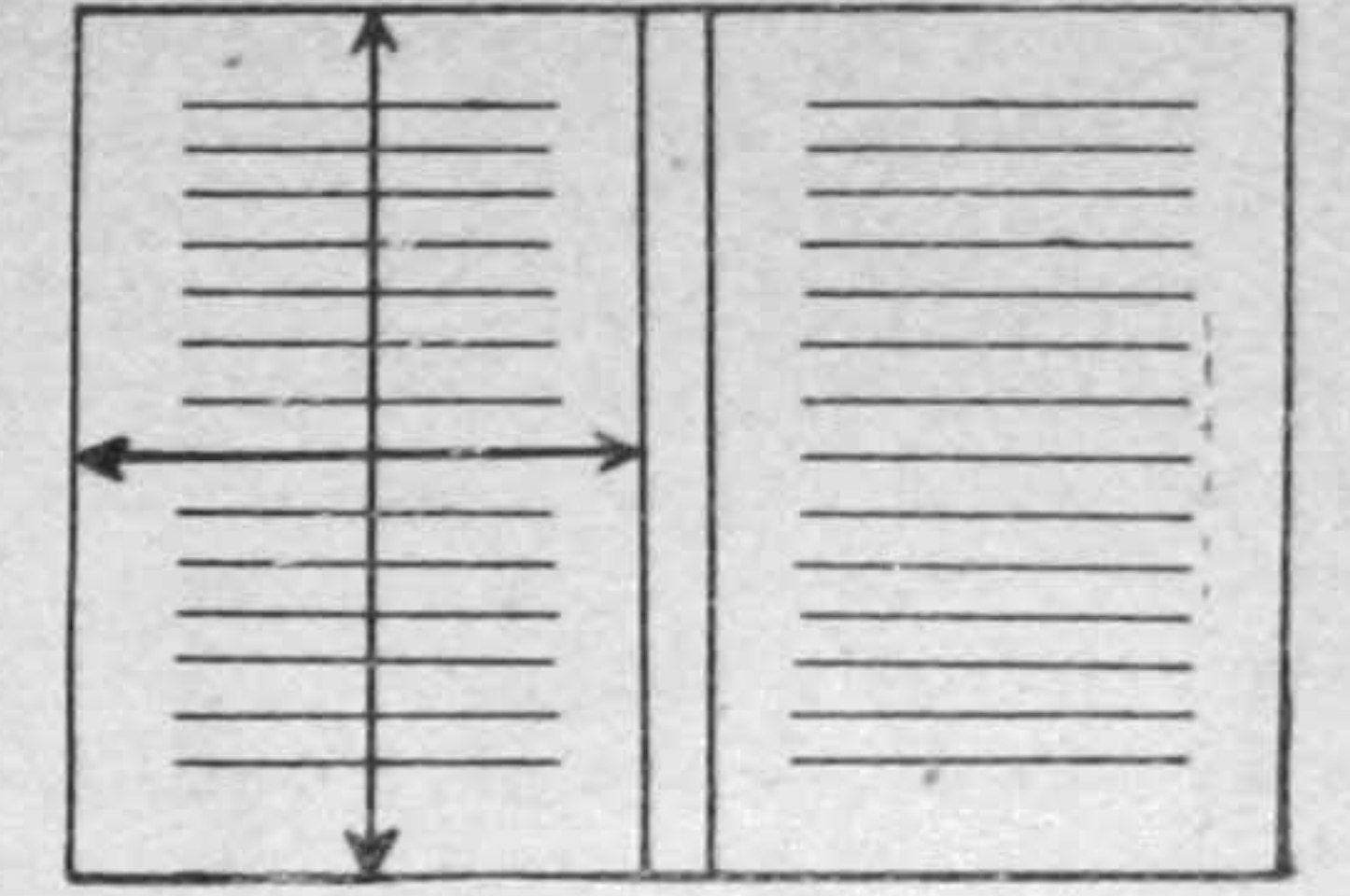
Kitapların ölçülerini deftere yazma işi, kitabın yazma ve basma olduğuna göre değişir.

Yazma kitapların ölçüsü:

Yazma kitaplarda iki ölçü alınır.

1 — Yaprak ölçüsü:

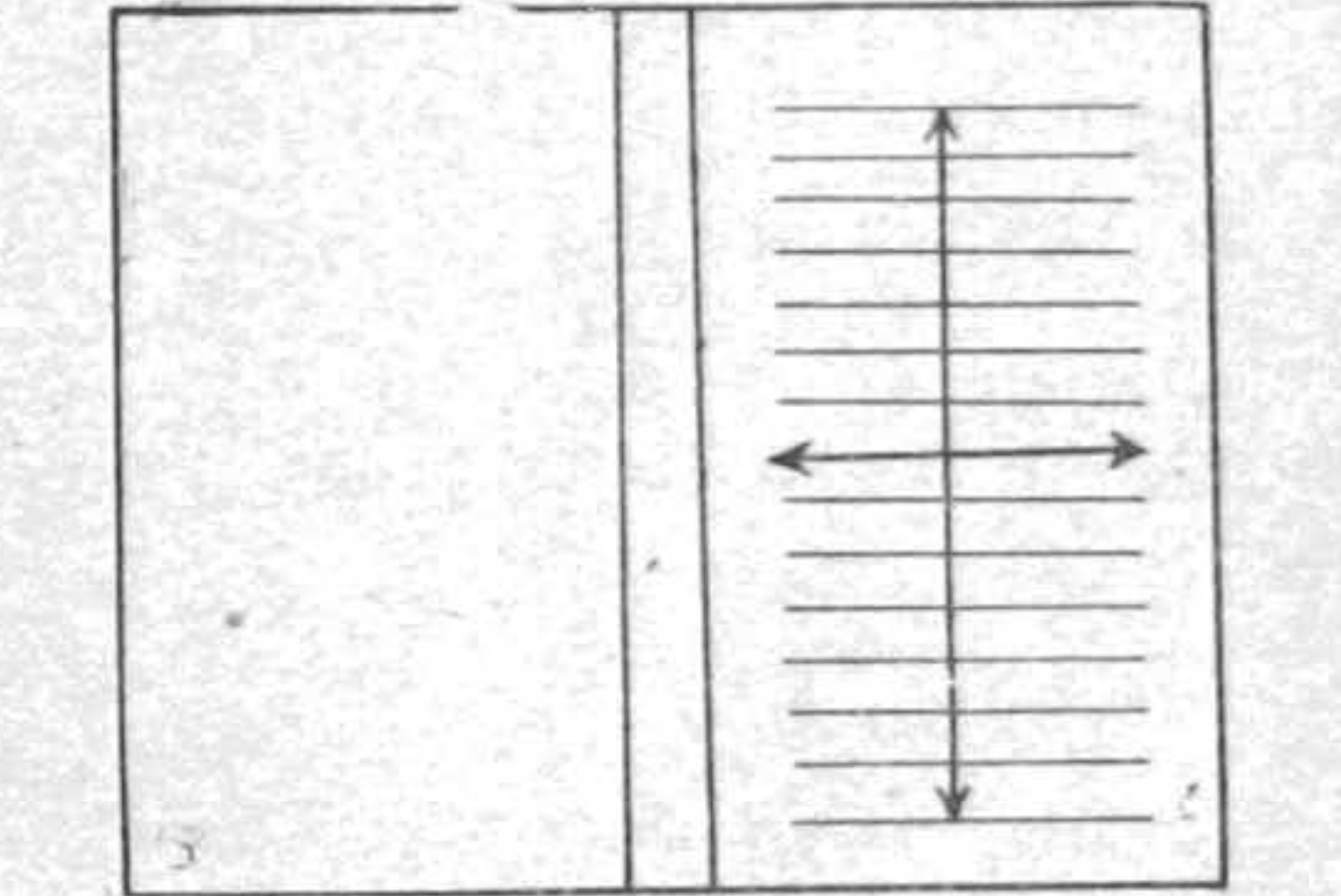
Kitabın herhangi bir yaprağının kenardan kenara önce boyu, sonra eni ölçülür. (Şekil I)

(Şekil : 1) Yaprak ölçüsü

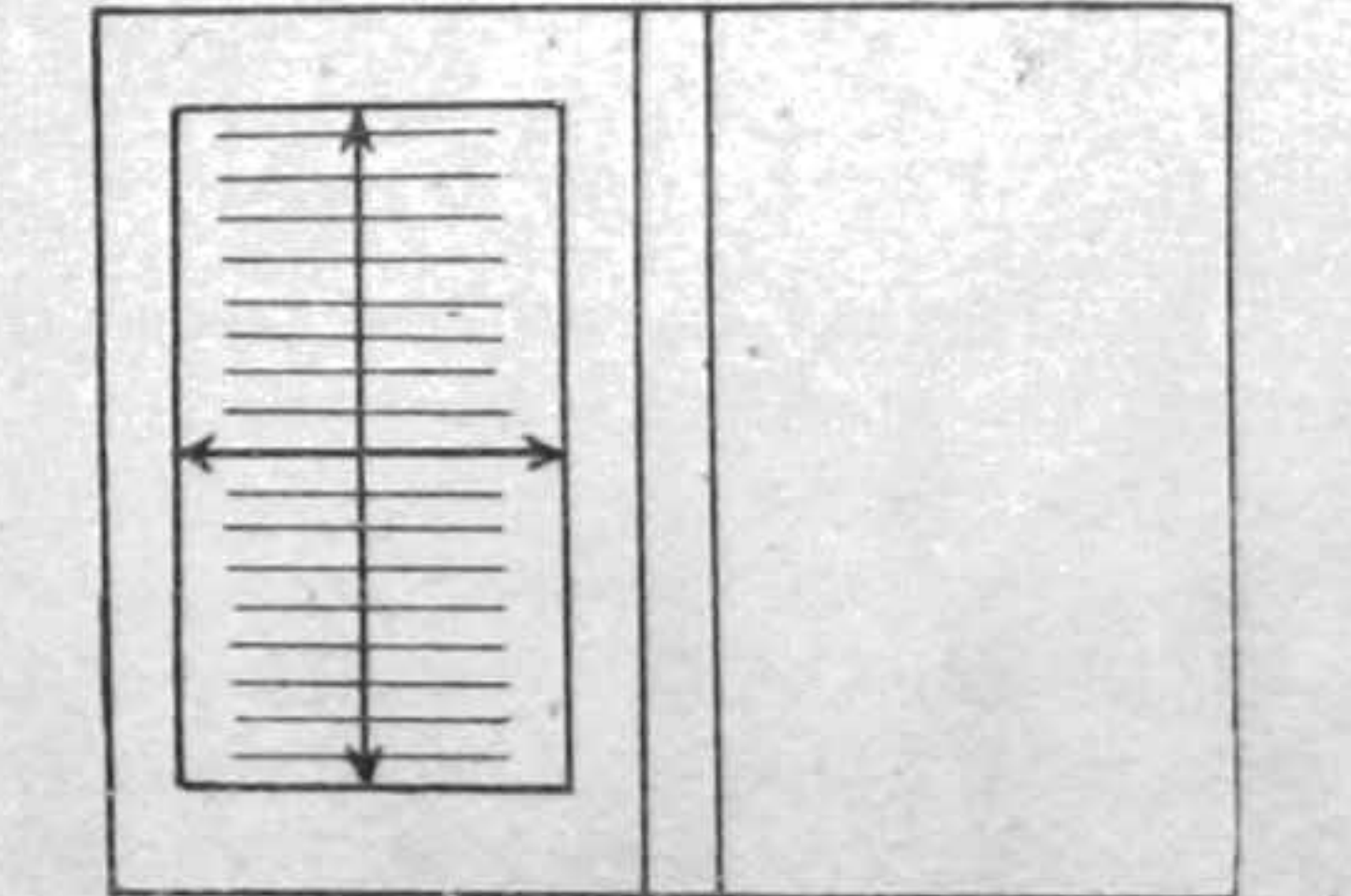
2 — Yazı ölçüsü:

Yazıları cetvel içine alınmamış olan yazma kitaplarda başlıksız herhangi bir sayfanın yazı bulunan kısmının önce boyu, sonra eni ölçülür. Boydan ölçü, ilk ve son satırlar arasındadır. Enden ölçü ise herhangi bir satırın uzunluğudur. Ölçüde haşiyeye ve çıkmalar dikkate alınmaz. (Şekil II).

(Şekil : II) Yazı ölçüsü, cetvelsiz.

Birçok yazmalarda yazılar cetvel içersine alınmıştır. Böyle olunca en ve boy bakımından dıştan dışa cetveller arası ölçü alınır. (Şekil III)

(Şekil : III) Yazı ölçüsü, cetvelli.

Ölçüler milimetre hesabıyla alınır ve deftere o suretle geçirilir. Önce birinci ölçü, sonra ikinci ölçü alınır. Deftere şu şekilde kayıtlanır.

296 x 240
255 x 220

Bu ölçü milimetre hesabıyla yazılmıştır. Bunun santimetre olarak ifadesi şudur.

29,5 santim x 24 santim
25,5 santim x 22 santim

Santimetre esasına göre yapılacak bir ölçüde santimetreden fazla veya eksik gelen artıkları ya atmak, yahut santimetre ile milimetre arasında bir virgülle ayırmak icabedecektir. Bu hal kayıtlarda karışıklığa meydan verir. Buna meydan vermemek ve kıymetli olan bir yazma kitabın tam ölçüsünü ifade edebilmek için milimetre hesabının kabulü zaruri görülmüştür.

Sayfalarda yazı ölçüleri, birbirine eşit olmalıyandır. İçin yazı ölçüsü alınmaz, bu sütuna yalnız başka başkanın karşılığı olan «b. b.» harfleri yazılır.

Basma kitaplar ölçüsü:

Basma kitapların ölçüleri kitaplık defterine milimetre hesabıyla ve rakamla yazılmaz. Kitaplar aşağıdaki esaslara göre ölçü ile üç boya ayrılır ve sonra boylarına göre defterin ölçü sütununa geçirilir.

Küçük boy kitaplar:

Boyu 25 santimetreye kadar olanlardır. Bunlar (K. Boy) diye kayıtlanırlar.

Orta boy kitaplar:

Boyları 25 - 35 santimetre uzusu olan kitaplardır. Bunlar (O.Boy) diye kayıtlanırlar.

Büyük boy kitaplar:

Boyları 35 santimden uzun olanlardır. Bunlar da (B. Boy) olarak deftere geçirilirler.

K. O. B. harflerinin kitaplık defterine büyük harfle yazılması gereklidir. İster ciltli olsun, ister ciltless olsun bütün basma kitaplarda ölçü kitabın dış kapağına göre alınmalıdır.

J — «Yaprak ve sayfa» sütunu:

Bu sütundaki yaprak sayısı kaydı, yazma kitaplar içindir. Yaprak sayıları yazılmamış olan yazma kitaplar da bulunabileceğinden bu gibi eserlerin önce yaprak sayıları lüstenle silindiği zaman bir iz bırakılmıyacak şekilde kurşun kalemle yazılır. 240 yapraklı yazma bir eserin yaprak sayısı (Y: 240) olarak gösterilir. Buradaki (Y) harfi bir yazma kitabın yaprak sayısını anlatır. Eğer bir yazma kitap sayfa itibarıyla de numaralanmışsa, bu takdirde sayfa sayısı da ayrıca kayıtlanır. Meselâ, 240 yapraklı ve 480 sayfadan

ibaret bir yazma eser, defterin bu sütununa şu suretle geçirilir.

Y: 240
S: 480

Yazma eserlerin sayfalarını yazarken dikkatli davranmak lazımdır. Ötedenberi alışılmış olduğu üzere sayfa sayısının, yaprak sayısının iki misli olacağı düşüncesiyle hareket etmemelidir. Zira, yazma kitapların birinci sayfaları çok defa yazısızdır. Son sayfaları da bazan boş bir haldedir veya birinci sayfası boş olduğu halde son sayfası yazılıdır. Bu takdirde yaprak sayısını iki misline çıkaracak sayfa sayısını yazmak hatalı olur. Yaprak sayısı 240 olan bir eserin ilk ve son sayfaları boşsa, sayfa sayısı 478, yalnız birinci sayfası boşsa, sayfa sayısı 479 eder. Kayıt sırasında bu cihetin dikkate alınması lazımdır. Bundan başka bazı eserlerde bir kısım yapraklar boş olarak kalmış veya bırakılmış bulunabilir. Böyle boş yapraklar ne yaprak ne de sayfa sayısında dikkate alınmaz.

Sayfa sayısı, basma kitaplar için kullanılır. Bazı basma kitaplarda, kitabın ya başında veya sonunda veya hem başında ve hem sonunda Romen rakamlarıyla numaralanmış başlangıç, ek veya endeks gibi kısımlar bulunur. Kitap bir ciltlik olup da başında veya sonunda yahut hem başında, hemde sonunda Romen rakamlarıyla numaralanmış sayfaları varsa sayfa sayısı deftere şu suretle geçirilir.

XI + 320
320 + XI
XI + 320 + X.

Bu üç misal, yalnız baş tarafında veya sonunda veya hem başında, hem sonunda romen rakamlarıyla numaralanmış sayfaları bulunan üç ayrı kitaba göre tertibedilmiştir.

Bazı Farsça, Arapça ve Arap harfli Türkçe kitapların «Mukaddime», «ifadei meram» veya «fihrist» lerinde sayfa numarası yerine «Ebced» harfleri kullanılmıştır. Bu harflerle sıraya konmuş olan sayfalar sayılarak kitabın asıl sayfa sayısının sağına veya soluna yazılır.

15 + 540
218 + 5
3 + 156 + 3 gibi

K — «Satır sayısı» sütunu:

Bu sütun, yalnız yazma kitaplar içindir. Başlığı, serlevhası, tezhibi, bap ve faslı olmayan her hangi bir sayfa seçilir. O sayfanın satırları sayılarak deftere geçirilir. Bazı kitaplarda satır sayıları eşit olmaz. Bu takdirde bu sütuna başka başkanın kısaltması olan b.b. diye yazılır.

L — «Cildin nevi» sütunu:

Yazma kitaplarda cilt, ya tam meşin olur veya yalnız sırtı veya sırt ve kenarları meşin ve üstü bez veya kâğıt kaplı olur. Tam meşin ciltler ya sanatlı veya alelâdedir. Sanatlı olan ciltlerde «Köşebent» ler, «Şemse» ler vardır. Bu süsler bazen altınla da işlenmiş olur. Yine bu süsler ya bir sanatkar elinden çıkmıştır veya baskı ile yapılmıştır. Yazma kitapların özelliklerini yazarken bunları, aşağıdaki şekilde, mümkün olduğu kadar dikkate almak lazımdır.

- 1 — Sırtı meşin, ebru kâğıt kaplı, şirazeli, miklepli.
 - 2 — Meşin, şirazeli, miklepli
 - 3 — Sanatlı meşin, köşebent ve şemseli, şirazeli, miklepli.
 - 4 — Sanatlı meşin, köşebent ve şemseli altın işlemeli, şirazeli, miklepli
 - 5 — Sanatlı meşin, şemseli, şirazeli.
- Deftere ciltlerin ancak var olan özellikleri kayıtlanır. Miklepsiz veya şirazesiz, şemsesiz bulunan, yahut köşebentli veya şemsesi olmayan ciltler için «Şirazesiz» «Köşebentsiz» gibi bilgi vermeğe lüzum yoktur.

Basma kitapların ciltlerindeki özelliklerin kaydı hakkında aşağıdaki misallerden istifade olunmalıdır:

- 1 — Sırt ve köşeler meşin, bez kaplı.
- 2 — Sırt ve köşeler meşin, kâğıt kaplı.
- 3 — Tam meşin, istampaçlı.
- 4 — Tam bez.
- 5 — Sırt ve köşeler bez. kâğıt kaplı
- 6 — Sırtı bez, kâğıt kaplı.

(Bir basma kitap marokenle veya parşömenle ciltlenmiş olduğu takdirde meşin yerine «Maroken» veya «Parşömen» kelimesinin kullanılması gerekir.)

Ciltlenmemiş kitaplar için cilt sütununa «Ciltlenmemiştir» diye bir kayıt yürütülmez, boş bırakılır. Kitap ciltlendikten sonra bu sütuna cildin özelliği yazılır.

M — «Fiyat» sütunu:

Bu sütuna yalnız basılı kitapların fiyatları kayıtlanır. Yazma eserlerin ve bugün mevcutları azaldığından dolayı değer kazanmış bulunan eski basılı kitaplarla yazıldığı dil ne olursa olsun, matbaacılık tarihi bakımından önemli olan eski basılı eserlerin fiyatları kayıtlanmaz.

Kitaplığa gelen basılı eserlerin ciltli olup olmağına bakılmıyarak üzerindeki fiyat deftere geçirilir. Kitap sonradan ciltlendiği takdirde cilt bedeli, kitabın esas fiyatının yazıldığı yerin üzerine gelecek surette ve soluna bir + işareti konularak yazılır:

+ 50
300 gibi

N — «Nereden ne suretle geldiği» sütunu:

Kitap nereden gönderilmişse bu sütuna oranın adı yazılır. M. Eğ. Bakanlığı Neşriyat Müdürlüğünden gönderilmişse:

M. Eğ. B. Neşriyat Md.

Kitaplıklar Müdürlüğünden gönderilmişse:

M. Eğ. B. Ktp. Md.

Basın ve Yayın Genel Müdürlüğünden gönderilmişse:

Basın, yayın G.Md.

Devlet Kitapları Mütedavil Sermaye Müdürlüğünden gönderilmişse:

Devlet Ktp. Msr. Md.

diye yazılmalıdır. Başka yerlerden gönderilen kitaplar için bu sütun, yukardaki örnekler göz önünde tutularak doldurulmalıdır.

O — «Geldiği tarih» sütunu:

Kitap hangi tarihte kitaplığa gelmişse bu sütuna o tarih geçirilir. Örnek: 4.IX.1944

Bu örnekte görüldüğü üzere ay gösteren sayının Romen rakamıyla yazılması gereklidir.

Ö — «Tasnif numarası» sütunu:

Bu sütun, kitaplarımızdaki kitapların konu üzerine de tasnifi halinde kitabın alacağı tasnif numarasının yazılmasına mahsustur. Konu üzerine tasnif hakkında hazırlanacak kılavuzun gönderilmesine kadar bu sütun boş bırakılacaktır.

P — «Eski kayıt numarası» sütunu:

Bu sütun, kitapların eski kitaplık defterindeki numaralarının sütuna yazılması içindir. Eski numaraların bu sütuna yazılması gerektir.

R — «Düşünceler» sütunu:

Bu sütun, kitaplık defterinde sütunu bulunmayan pek lüzumlu bazı bilgilerin yazılmasına mahsustur, meselâ birkaç ciltli yazma bir eserin her hangi bir cildi kitaplıkta yoksa, yine her hangi bir kitabın yaprakları Ceylan derisi ise, yahut her hangi bir yazma eserin sayfalarının kenarlarındaki boşluklara başka bir eser yazılmışsa bu gibi bilgiler bu sütuna kayıtlanır. Bundan başka bu sütuna kılavuzun (A — kayıt numarası) bölümünde açıklanan bilgilerin de yazılması gerektir.

8 — Kitaplık defterinde yerden kazanılmak maksadıyla daima tekrarlanacak ke-

limeler ve terimler için şu kısaltmalar kullanılmalıdır.

Millî Eğitim Bakanlığı: M. Eğ. B.
Basın ve Yayın Genel müdürlüğü: Basın, Yayın G.Md.
Neşriyat Müdürlüğü: Neş. Md.
Kitaplıklar Müdürlüğü: Ktp.Md.
Basma Yazı ve Resimleri Derleme Müdürlüğü: Derleme Md.
Devlet kitapları Mütedavil Sermaye Müdürlüğü: Devlet Ktp. Msr. Md.
Ankara: Ank.
İstanbul: İst.
İzmir: İz.

Sayfa için: S.

Yaprak için: Y.

Basımevi için: Basmev.

Basım için: B.

9 — Her kitabın yazılması işi bitince iç kapağının alt yanına gelecek surette kitaplık mühürü basılır ve kitabın numarası yazılır.

10 — Geçici hükümler:

1 — Eski kitaplık defterlerindeki yazılı kitaplar, yeni kitaplık defterlerine yazılırken kitaplıklar bu kılavuzun hükümlerine uyulmak şartıyla eski defterlerdeki sıraları bozulmaksızın yeni deftere geçirilir ve kitaplara yeni bir kayıt ve sıra numarası verilir.

2 — Katma kısımları olan ve eskiden her kısım için ayrı bir defter tutularak her defterde ayrı bir numara sırası takib edilmiş bulunan kitaplıklarda da bütün kitaplar eski defterlerdeki sıralarına göre yeni deftere geçirilir. Ancak bu geçirme işinde kısımların esas kitaplığa katıldığı tarih sırası gözönünde tutulur. Her kısım başladıkça yeni defterin «Düşünceler sütununa» o kısmın adı yazılır ve yeni defterin sıra numarası yürütülür.

3 — Eski defterlerde kayıtlı kitaplar yeni defterlere geçirildikten sonra bu işin kılavuz hükümlerine göre tamam olarak yapılmış olup olmadığı Ankara'da Kitaplıklar Müdürlüğünün, İstanbul'da Kitaplıklar Şefliklerinin öteki illerde M. Eğ. Müdürlüklerinin kuracakları komisyonlar tarafından incelenir, varsa eksikleri tamamlattırılır. Geçirme işinin eksiksiz yapıldığı anlaşılınca eski defterlerde son kitapların yazılı buldukları son sayfalara:

(Bu kitaplık defterinin, kitaplık defterlerinin düzenlenmesi hakkındaki kılavuz hükümleri gereğince yeni kitaplık defterlerine geçirilmiş olduğu yapılan incelemeler sonunda anlaşılmıştır).

diye yazılarak tarih atılır ve komisyon üyeleri tarafından imzalanır. Bu iş de bitirildikten sonra eski defterler birer kitap gibi yeni, kitaplık defterine yazılarak bir

sıra numarası verilir ve bir kitap gibi kitaplıkta saklanır.

4 — Eski defterin her birinde yazılı kitaplar yeni deftere geçirildikten sonra yeni defterde son kitabın yazılı olduğu son sayfaya: (Kitaplık defterlerinin düzenlenmesi hakkındaki kılavuz hükümleri gereğince) kitaplığının veya Kitaplığının kısımlarına ait defterlerde yazılı kitapların bu yeni deftere tamam olarak geçirilmiş olduğu yapılan incelemeler ve karşılaştırmalar sonunda anlaşılmıştır. diye yazılarak yine tarih atılır ve komisyon üyeleri tarafından imzalanır.

KILAVUZ : II

Kitapların depo ve dolaplara yerleştirilmesi hakkında

1 — Kitaplıkta bulunan yazma ve basma bütün kitaplar 1. inci kılavuzun 7. nci maddesinin (I) bölümünde belirtilen boylarına göre depolara, dolaplara ve raflara yerleştirilir.

Yerleştirme işi, her üç boyda soldan sağa ve küçük sayıdan büyük sayıya doğru yapılır.

2 — Küçük boy kitaplar (boyu 25 santimetreye kadar olanlar), kitaplıkta bulunan kitapların aşağı yukarı yüzde sekseni, orta boy kitaplar (boyu 25-35 santimetre arasında olanlar) yüzde onbeşi, büyük boy kitaplarda (boyu 35 santimetreden büyük olanlar) ancak yüzde beşi kadardır. Kitap deposunun, dolapların ve rafların kitaplara göre ayrılmasında bu oranlar dikkate alınır. Yani kitap deposunun veya dolapların yüzde sekseni küçük boy kitaplara, yüzde onbeşi orta boy kitaplara, yüzde beşi de büyük boy kitaplara ayrılır.

Kitap deposu ve raflar üç boy kitaba göre bu yolda ayrıldıktan ve raflar arası da konulacak kitapların boylarına göre ayarlandıktan sonra, her boydaki kitaplar dolap ve raflarına numara sırasına göre yerleştirilir.

Kitaplıkta yalnız bir «Kitap kayıt defteri» bulunduğuna ve deftere kitaplar geldikleri sıraya göre boy gözetilmeden yazıldığına göre her boya ayrılan raflardaki kitaplarda tam ve kesin bir numara sıralanması bulunmıyacağı tabiidir.

Küçük boy kitaplara mahsus raflarda orta ve büyük boy kitaplar, orta boy kitaplara mahsus raflarda küçük ve büyük boy kitaplar, büyük boy kitaplara mahsus raflarda ise küçük ve orta boy kitaplar bulunmıyacaktır.

3 — Kitaplar defterlere boyları da gösterilerek kayıtları için sırtlarına yapıştırılacak etiketlere, boylarını gösterecek harflerin konulması şarttır.

K. 320
O. 135
B. 33 gibi

Ancak orta boy kitaplar için (O) ve büyük boy kitaplar için (B) harfleri kullanılacağına göre, istenildiği takdirde, küçük boy kitaplar için etikete (K) harfi yazılmayabilir. Çünkü etikette numarasının yanında boy harfi yazılı olmayan kitabın küçük boy olacağı tabiidir.

4 — Katma kısımlardan kurulu olup her bölüme ayrı bir depo ayrılmış olan kitaplıkların bu gibi depolarında boy sıralanması yapıp yapılmaması Kitaplık müdür veya memurlarının düşüncesine bırakılmıştır.

5 — Yukarıdaki maddede yazılı kitaplıkların her katma bölümü için ayrılmış bulunan depolara birden başlamak üzere sırasıyla birer numara verilir. Bu numaralar depoların üstüne uzaktan görünecek bir yolda ve düzgün bir şekilde yağlı boya ile yazılır. Bu numaralar Romen rakamıyla yazılır.

KILAVUZ : III

Genel Kitaplıkların Kataloğları hakkında

1 — Genel Kitaplıklarda bu kılavuzda bildirilen esaslara göre alfabetik ve sistematik fiş kataloğları düzenlenir.

2 — *Alfabetik Katalok*, okuyucular tarafından yalnız yazarın (çeviren, yayınlıyan, derliyen, toplan) adı veya yalnız kitap ismi bilinen eserlerin kitaplıkta olup olmadıklarının bilinmesini, kitaplıkta buldukları takdirde bunların en kısa zamanda bulunup okuyuculara verilmesini sağlar. Bu çeşit katalok, yazar (çeviren, yayınlıyan, derliyen, toplan) adlarına ve kitap isimlerine göre ikiye ayrılabilir. Katalok ikiye ayrıldığı takdirde birine «Alfabetik yazar kataloğu», öbürüne «Alfabetik kitap kataloğu» denir.

3 — *Sistematik Katalok*: Kitaplıkta bulunan kitapların bilim konularına ve dallarına göre sınıflandırmayı sağlar ve kitaplıkta herhangi bir bilim bölümünde hangi yazarların ne gibi eserleri bulunduğunu göstermeğe yarar.

4 — Gerek alfabetik, gerek sistematik kataloğlar için hiçbir özellik dikkate alınmadan aynı bilgileri taşımak üzere üç veya dört fiş çıkarılır.

a) bu fişlerden ikisi alfabetik katalok için ayrılır; biri yazar adına öbürü kitap ismine göre alfabetik kataloğa konur. Eğer alfabetik katalok, «alfabetik yazar kataloğu» ve «alfabetik kitap kataloğu» diye ikiye ayrılmışsa bu iki fişten biri «alfabetik yazar kataloğuna», öbürü «alfabetik kitap kataloğuna» yerleştirilir.

b — Kitap başka dilden çevrilmiş bir eser ise veya yazarı bulunduğu halde başkası tarafından derlenip yayımlanmış veya Arap harfleriyle yazma veya basmasından Türk harflerine çevrilerek bastırılmış ise üçüncü fiş, alfabetik kataloğa veya alfabetik yazar kataloğuna çeviricisinin veya yayınlıyanın adına göre yerleştirilir.

c — Dördüncü fiş sistematik katalok için ayrılır.

5 — Alfabetik katalok, yazar (çeviren, yayınlıyan, derliyen, toplan) ve kitap adlarına göre ister birleştirilmiş olsun, ister «alfabetik yazar kataloğu» ve «alfabetik kitap kataloğu» diye ikiye ayrılmış bulunsun bu kataloğa yerleştirilecek fişler yazar (çeviren, yayınlıyan, derliyen, toplan) ve kitap adlarına göre alfabe sırasına konulurlar. Alfabe sırasında Türk alfabesi esastır.

Kitaplarımızda kullanılacak alfabetik sıra aşağıda gösterilmiştir.

A	a	N	n
Ä	ä	O	o
B	b	Ö	ö
C	c	P	p
Ç	ç	Q	q
D	d	R	r
E	e	S	s
F	f	Ş	ş
G	g	T	t
Ğ	ğ	U	u
H	h	Ü	ü
İ	i	V	v
L	l	W	w
J	j	X	x
K	k	Y	y
L	l	Z	z
M	m		

Üzerlerinde «Ä» dan başka aksan veya herhangi bir işaret bulunan harfler, üzerlerinde bir aksan veya işaret yokmuş gibi alfabetik sırada yerini alırlar.

6 — Sistematik kataloğa yerleştirilecek fişler, uygulanması ayrıca bildirilecek sınıflandırma sistemine göre bilim konuları içinde bir araya getirildikten sonra yayım tarihlerine göre sıraya konulurlar.

Not: Sistematik katalok için sınıflandırma sistemi bildirilinceye kadar kitaplarda sistematik katalok şimdilik yapılmayacak, ancak bu kataloğa mahsus fişler hazırlanarak ayrıca saklanacaktır.

7 — Fişler; açık gri, açık pembe, açık mavi renklerdeki kartonlardan 75 x 125 milimetre ölçüsünde kestirilir. Fişler yazı makinesiyle yazdırılır.

8 — Fişler de yazılacak bilgilerle bunların yazılı şekli ve sırası aşağıda gösterilmiştir. Fişler hangi nevi katalok için çıkarılmış olursa olsun bilgilerde ve yazılı şeklinde hiçbir değişiklik yapılmaz.

a) Fişin sağ yukarı köşesine kitabın boyu ile kitaplık defterlerindeki numarası yazılır.

K. 340. veya
O. 2031. veya
B. 984. gibi

K, B, O harfleri kitabın küçük veya orta veya büyük boy olduğunu gösterir. Orta ve büyük boy kitaplar için O ve B harfleri kullanılacağına göre istenirse küçük boy kitaplar için K harfi kullanılmayabilir. Çünkü solunda harf bulunmayan numaranın küçük boy kitaba ait olduğu kendiliğinden anlaşılır.

Katma bölümlerden kurulu olan ve her bölümüne başka bir depo ayrılmış olup da 2 inci kılavuz 4 üncü maddeye göre boy sırası yapılması ilgili müdür veya memur tarafından uygun görülmemiş olan kitaplıkların bu gibi depolarındaki kitapların boyunu gösterecek harfin kullanılmasına lüzum yoktur. Bu harfin yerine Romen rakamlarıyla katma bölümün numarası konulur.

III. 325
VI. 2896 gibi.

Bu gibi katma bölümlerde de boy sırası yapıldığı takdirde fişe, hem katma bölümün Romen rakamıyla numarası, hem boy harfi yazılır.

III. B. 385
VI. O 2465 gibi.

Birden ziyade ciltli kitapların fişlerine yalnız birinci cildine verilmiş olan kayıt numarası yazılır. (Bak: kılavuz: 1. Madde: 7, Bölüm: A-1.

b) Fişin sol yukarı köşesine sınıflandırma numarası yazılır.

Not: Sınıflandırma numarasının yazılması işi, sınıflandırma sisteminin uygulanmasından sonraya bırakılacaktır.

c) Yazarın (çeviren, yayınlıyan, derliyen, toplan) ismi, soyadı başa getirilmek suretiyle aşağıda belirtilen şekillere göre yazılır.

Yalnız yazar adına göre:

Irmak, Kemal:

Hem yazar hem çeviren adına göre:

Moreux, th (Arsan, M. Fuat):
Dostoievski (Dranas, Ahmet Muhip):

Hem yazar hem yayınlıyan adına göre:

Abdi (Unat, Faik Reşit):

Bir eserin iki yazarı olursa isimlerinin arasına bir (—) konmak ve soyadı yine başa getirilmek suretiyle her iki yazarın adı fişte gösterilir, ve ikinci yazar için de ayrı bir fiş daha çıkarılarak alfabetik kataloğa veya alfabetik yazar kataloğuna konabilir.

Soyadı kanununun neşirinden önce yayınlanmış olan kitapların yazarlarının adları, kitapların üzerlerinde yazılı olduğu gibi fişe geçirilir.

Ahmed Haşim:
Ahmed Cevdet:
Yakup Kadri:

Arapça ve Farsça eserler yazarlarının adları, 1 inci kılavuzun yedinci maddesinin C bölümüne göre kayıtlıdır. Yazar (çeviren, yayınlıyan, derliyen, toplan) yazıldıktan sonra (:) konarak satırbaşına geçirilir. Ancak fişlerde şöhret veya soyadı başa, asıl ad sona getirilir.

ç) Kitabın adı yazılır. Bunu yazarken hiçbir kısalma yapılmaz. Kitabın üzerinde ad nasıl yazılı ise fişe de öylece geçirilir.

Atatürk'ün büyük hediyesi Türk Hatay zaferi ve Tarihi
Düzlem geometriyi anlamak için.
Abdal,
Abdi Meselesi. gibi

Arapça ve Farça kitap isimleri 1 inci kılavuzun 7 inci maddesinin B bölümüne

göre yazılır. (Al) ile başlayan isimlerde başdaki (Al) fişe yazılmaz.

Kitabın adı yazıldıktan sonra bir (.) konur ve satıra devam olunur.

d) Eserin kaçınıcı basımı olduğu yazılır. Eser birinci basım ise bu bilgi fişe geçirilmez. Basım kelimesi için (B:) kısaltması kullanılır.

B: 2,
B: 3. gibi

Bu da yazıldıktan sonra yine bir (.) konur ve satıra devam edilir. Yazma eserlerde basım sayısı bahis konusu olmayacağından bunun yerine 1 inci kılavuzun 7 inci maddesinin G bölümüne göre önce yazısının nevi sonra hattatın adı yazılır. Yazısının nevi ve hattatın adı için (Yz:) kısaltılması kullanılır.

e) Birden ziyade ciltli eserlerin her cildi için ayrı ayrı fişler çıkarılmaz. Bu gibi eserlerin, bir Ciltten ibaret kitaplar gibi fişleri çıkarılır ve kitaplıkta bulunan cilt sayısı fişe yazılır. Kitap sadece bir ciltten ibaretse bu bilginin fişe geçirilmesine lüzum yoktur. Cilt kelimesi için (C:) kısaltması kullanılır.

12 cilt olan ve tamamı kitaplıkta bulunan bir eser için bu bilgi fişe şu suretle yazılır.

C: 1—12. gibi.

Eğer bu 12 ciltlik eserin üçüncü cildi noksan ise cilt hakkındaki bilgi,

C: 1—2, 4—12 şeklinde,

Dördüncü ve beşinci ciltleri eksik ise:

C: 1—3, 6—12 şeklinde,

Birinci ve onikinci ciltleri noksan ise:

C: 2—11. şeklinde yazılır.

Ancak «Mecmuat al-Resail» lerde bulunan her risale için ayrı bir kitap gibi ayrıca fişler düzenlenir. Bir «Mecmuat al-Resail» de kaç risale bulunursa bulunsun her risale için çıkarılan fişlere o mecmuanın numarası ve bu numaranın paydasına da o risalenin mecmua içindeki sıra numarası kayıtlıdır. Bu bilgi de yazıldıktan sonra yine bir (.) konarak satıra devam olunur.

F) Eserin nerede, hangi tarihte, hangi basımında basıldığı yazılır.

İstanbul 1943 Maarif Basımevi
İstanbul 1945 M. Eğ. "
Ankara 1943 Ulus "
İzmir 1941 Vilâyet "

Ankara için (Ank), İstanbul için (İst), İzmir için (İz). ve basımevleri için de

(Basmev) kısaltmaları kullanılır. Bu da yazıldıktan sonra yine bir (.) konarak satıra devam edilir.

Yazma eserlerde kitabın nerede, hangi tarihte yazıldığı olduğu tesbit olunur.

İst. H. 1156 gibi

Hicri tarihler için (H.), Rumi tarihler için (R.) kısaltmaları kullanılır.

g) Sayfa sayısı yazılır.

S: 391 gibi.

üç cilde kadar olan eserlerin ciltlerinin sayfa sayıları bir birinden (+) işareti konularak ayrılacak suretiyle yazılır. Dört ve daha ziyade eserlerin sayfa sayıları fişe geçirilmez.

S: 355+401+385 gibi

Eser bir ciltlik olmakla beraber başında ve sonunda Romen rakamlarıyla yazılan bölümleri de varsa bu eserlerin sayfa sayıları fişe şu suretle geçirilir:

S: XII+321+XX gibi.

Birkaç ciltli eserlerin birinci cildinin başında ve son cildinin sonunda Romen rakamlarıyla numaralanmış bölümler bulunduğu takdirde bu gibi eserlerin sayfa sayıları aşağıdaki örnekte gösterildiği gibi yazılır.

S: XII+321+355+388+XX gibi.

Birkaç ciltli eserlerin birinci ve sonuncu ciltlerinden başka ciltlerinde Romen rakamlarıyla numaralanmış bölümler bulunursa bu bölümler fişe geçirilmez.

Sayfa kelimesi için (S:) kısaltması kullanılır. Yazma eserlerde yaprak sayısı fişe geçirilir. Yaprak kelimesi için (Y:) kısaltması kullanılır.

Y: 261+244+321+240 gibi.

9 — Fişlerde (:), (,), (.), (—), (+) işaretlerinin yukarıdaki örneklerde gösterildiği şekilde yerli yerine kullanılmasına itina edilmelidir.

10 — Bu kılavuzun 4 üncü maddesine göre çıkarılacak 3 veya 4 fişten:

Birincisinde, yalnız yazarın soyadının,
İkincisinde, yalnız çeviren veya yayınlıyanların soyadının,
Üçüncüsünde, yalnız kitabın adının,

altı makine ile çizilir.

Dördüncüsünde hiç bir kelimenin altı çizilmeden fiş yazıldığı gibi bırakılır.

11 — «Yazan» soyadının altı çizilen fiş, karma alfabetik kataloğa veya alfabetik yazan kataloğuna, yalnız çevirenin veya yayıncının soyadının altı çizilen fiş karma alfabetik kataloğa veya alfabetik yazan kataloğuna, yalnız kitap adının altı çizilen fiş, karma alfabetik kataloğa veya alfabetik kitap kataloğuna alfabe sırasına göre ayrı ayrı konulurlar.

Hiçbir çizgi çizilmeden yazıldığı gibi bırakılan fiş ise sınıflandırma sisteminin uygulanmasına kadar saklanır.

12 — Fişlerin hazırlanmasında bu kılavuza uygun olarak hazırlanan aşağıdaki numuneler örnek tutulur.

Bir yazanlı basma eser için:

Argun, İhsan:

Türk Edebiyatında Divan B: 3. C: 1-3. İst. 1943 Kültür Basmev. S: XI + 321 + 430 + 278 + XX.

İki yazanlı basma eser için:

Argun, İhsan — Erol, Bekir:

Türk Edebiyatında Divan. B: 3. C: 1-3. İst. 1943 Kültür Basmev. S: XI + 321 + 430 + 278 + XX.

Çevrilmiş eser için:

Maureux, Jean (Alkan, Cevat):

Fransız Edebiyatı Tarihi. C: 1-2. İst. 1943 Kültür Basmev. S: XII + 321 + 380 + XXX.

Aynı zamanda yazanı ve yayıncıyı olan eser için:

Mahzunî (Erol, Bekir):
Aşık Mahzunî'nin şiirleri. B: 2. İst. 1943 Kültür Basmev. S: XXXI + 321.

Yazanı belli olmayan (anonim) eserler için:

Türkiye'de Köy adları. İst. 1943 Kültür Basmev. S: XXII + 321.

Yazma eserler için:

Fuzulî:
Divan. Yz: Talik, Abdurrahman Çelebi. Konya R. 1236. Y: 352.

Molla Gürani, Şemseddin Ahmed b. İsmail:
Gayet al-Amânî fi tefsir al-Kelâm al-Rabbanî Yz: Nesih, Ahmed b. Hüseyin. C: 1-2. İst. H. 1173. Y: 191 + 144.

Suyutî, Fbu'l-Fa'dl Abd al-Rahman:
Dür al-mensûr fi'l-tefsir al-Me'sur. Yz: Nesih, Muhammed. b. Hüseyin al-Bağdadi G: 1-3. Bursa H. 1091. Yz: 321 + 410 + 336.

Kemal Paşa Zade, Şemseddin Ahmed b. Süleyman:
Tefsir al-Kuran. Yz: Nesih Hasan b. Hüseyin C: 1-2. İst. H. 957. Y: 317 + 403.

Ebu Hayyan al-Girnatî, Esir al-din:
Al-bahr al-muhit fi tefsir Al-Kur'an. Yz: Nesih, Abd al-Baki al-Endulusî. C: 1-3 Girnata H. 708. Y: 240 + 281 + 301.
Nizâm al-Nisabûri, Hasan:
Tefsir. Yz. Nesih, b. Hasan. C: 1-2. Bursa H. 1050. Y: 320 + 381.

NEŞRİYAT MÜDÜRLÜĞÜ 19/XII/1945

Sayı: 83/14829

1541

ÖZET:

İlk okul 4 üncü sınıfa ait çocuklara yardımcı Tarih dersleri h

Ankara Dördüncü Orta Okul Müdürü Zuhuri Danışman ile Ankara Üçüncü Orta Okul Müdürü Himmet Akın tarafından İlk okul dördüncü sınıf öğrencileri için yardımcı kitap olarak hazırlanan ve İstanbul'da Kanaat Kitabevi tarafından 60 kuruş fiyatla satışa çıkarılan «Çocuklara Yardımcı Tarih Dersleri» adlı kitap sözü geçen sınıf öğrencileri için faydalı görülmüştür. İlgililere tavsiyesini rica ederim.

Millî Eğitim Bakanı a.

B. Kadırgan

BU DERGİDEKİ KANUNLAR, KARARLAR VE TAMIMLERLE DİĞER YAZILAR TARAFIMIZDAN OKUNMUŞTUR

1	12	23	34	45
2	13	24	35	46
3	14	25	36	47
4	15	26	37	48
5	16	27	38	49
6	17	28	39	50
7	18	29	40	51
8	19	30	41	52
9	20	31	42	53
10	21	32	43	54
11	22	33	44	55

ANKARA — MİLLÎ EĞİTİM BASIMEVİ

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI NESRİYAT MÜDÜRLÜĞÜNE HER HAFTA PAZARTESİ GÜNLERİ ÇIKARILIR İLGİLİ MAKAM VE MÜESSESELERE PARASIZ GÖNDERİLİR.

T. C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI TEBLİĞLER DERGİSİ

YILLIK ABONESİ 40 KURUŞTUR
ABONE TUTARI MALSANDIKLA
RINDAN BİRİNE YATIRILMALI VE
ALINACAK MAKBUZ MİLLÎ EĞİTİM
BAKANLIĞI NESRİYAT MÜDÜR
LÜĞÜNE GÖNDERİLMELİDİR

Cilt: 8

7 OCAK 1946

SAYI: 362

KARARLAR :

Talim ve Terbiye Kurulu Kararı

Karar sayısı: 604

Karar tarihi: 12/XI/1945

ÖZET:

Almanya'da orta teknik okullarından diploma alanların öğrenim dereceleri h.

Almanya'da yüksek teknik okullarından olduğu gibi orta okul öğrenimine dayalı orta teknik okullarından diploma alanların da öğrenim müddetleri şimdiye kadar Bakanlığımızca bu okullardaki Teorik öğretime göre umumiyetle üç yıl üzerinden belirtilerek kendileri birinci derecede orta uzman sayılmak dolayısıyla lise basamağında görülmüş ve imtihanlara başıyabilmek için yapılması şart olan pratik çalışmaya, bunun istisnasız herkese aynı suretle ve mutlaka Teorik öğretim yılları dışında ayrı bir zaman yüklememesi ve öğrencilerin özel durumlarına göre bunu bazan teorik öğrenim yılları içinde de başarabilmeleri dikkate alınarak, müddet hesabında yer verilmemiş ise de bahsi geçen okullardan yetişen birinci derecede orta uzmanlarımızdan hemen hepsinin pratiği daima teorik öğrenimden ayrı bir zaman içinde yapmak zorunda kalmış bulunmaları gözönünde tutularak kendilerinin belgesini gösterecekleri pratik müddetlerinin de orta okul üzerindeki genel kültür ve Teorik orta uzmanlık öğrenimi müddetlerine eklenmesi gerçek duruma uygun görüldüğünden keyfiyetin Bakanlık Yüksek Makamının onamlarına sunulması kararlaştırılır.

Uygundur

12 XI/1945

Millî Eğitim Bakanı a.

K. Y.

Hilmi Uran

Talim ve Terbiye Kurulu Kararı:

Karar sayısı: 620

Karar tarihi: 24/XI/1945

ÖZET:

Yatılı yurdu Yönetmeliği h.

İstanbul Teknik Üniversitesinin Erkek Teknik Öğretim Müdürlüğünün 13 haziran 1945 tarih ve 8128 sayılı yazısıyla teklif

edilen «Yatılı Yurdu Yönetmeliği»nin bağlı şekilde kabulü hususunun Yüksek Bakanlık Makamının onamlarına sunulması kararlaştırılır.

Uygundur

22/12/1945

Millî Eğitim Bakanı

K. Y.

Hasan-Âli Yücel

İstanbul Teknik Üniversitesi Yatılı Yurdu Yönetmeliği

Madde 1 — Teknik Üniversite Yatılı Yurdu, Üniversitede, Devlet hesabına okuyan öğrenciler için kurulmuş olup Rektörün gözetmesi altında bir müdür tarafından ve 4619 sayılı kanunda gösterilen memur kadrosuyla idare edilir.

Madde 2 — Müdür, Yurduun satılma komisyonu başkanı ve Yurda ait giderlerin gerçekleştirilmesinde amiridir.

Madde 3 — Müdür, Yurt içinde ve Yurt ile ilgili işlerde öğrencilerin amiridir.

Madde 4 — Yurt Müdürü, Üniversite disiplin Kurulunun tabii üyesidir.

Madde 5 — Müdür yardımcısıyla idare memurlarının ödevlerini ve sorumluluklarını ve Yurt işlerinin idaresini belirten iç yönetmelik üniversite Kurulunca düzenlenir.

Madde 6 — Yurdu öğrenci kadrosunda her yıl sonunda açılan yerlere ertesi öğretim yılı başından itibaren öğrenci alınır. Bu öğrencilerin seçimi şu şekilde yapılır:

a) Açılan yer sayısının en çok 50 % si eski öğrencilerden yatılı olmak isteyenlere ve üst tarafı Üniversiteye yeni alınan öğrencilere ayrılır.

b) Yatılı öğrenci kadrosu, İnşaat, Mimarlık, Makine ve Elektrik fakülteleri arasında, aşağı yukarı, sırasıyla 35 %, 15 %, 35 %, 15 % oranında dağıtılır ve bu oranın, her sınıf öğrencileri arasında da korunmasına dikkat edilir.

Madde 7 — Eski öğrencilerden birinin yurda kabul edilebilmesi için bu öğrencinin Üniversitede geçirmiş olduğu en son imtihan grubunu, bu grup için her Fakülte yönetmeliğinde gösterilmiş olan, en az,

zamandan, iki yarıyıl geçirecek tamamlanmış olması şarttır.

Madde 8 — Eski öğrenciler arasında seçim yaparken en yüksek sınıftan başlayarak küçük sınıflara doğru inilir ve aynı sınıf öğrencileri arasında son verdikleri imtihan grubundaki başarı derecelerine göre üstünlük sırası gözetilir.

Madde 9 — Üniversiteye yeni yazılanlar arasında giriş imtihanında kazandıkları dereceye göre seçim yapılır.

Madde 10 — Yurda ücret karşılığı öğrenci kabul edilmez.

Madde 11 — Devlet hesabına okuyan öğrenciler için bir yıl içinde yapılacak Yurt giderleri, öğretim yılı başından önce hesaplanıp Bakanlığın onamına sunulur. Bu gider, öğrencinin engeli yüzünden Yurttan ayrılması veya disiplini ve öğretim yönetmeliklerindeki hükümler gereğince yatılılıktan çıkarılması veya Üniversiteyi bitirdikten sonra mecburi hizmetini yapmaktan çekinmesi halinde, kanuna göre, ödemek zorunda olduğu tazminatın hesabına temel olur.

Yatılılıktan çıkarma:

Madde 12 — Öğretim yönetmeliğinin 15 nci maddesine göre ilerki yarıyıl derslerine devam ettirilmeyen öğrenci Yurttan çıkarılır.

Madde 13 — İmtihan gruplarından herhangi birini Fakülte yönetmeliklerinde gösterilen normal süreden iki yarıyıl sonraya kadar tamamlamayan öğrenciler Yurttan çıkarılır. Ancak, bu gecikme sağlık sebeplerinden doğmuş ise öğrencinin Yurttan çıkarılıp çıkarılmıyacağına, Üniversite kurulu karar verir.

Madde 14 — Bu yönetmeliğin 7 nci, 13 ve 14 ncü maddelerinin hükümleri, Teknik Üniversitenin kuruluşundan önceki zamanlardaki imtihan verme gecikmeleri hakkında uygulanmaz.

Geçici Madde — Bu yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihte öğrenimlerini kendi hesaplarına yatılı olarak yapmakta olanlar, Üniversiteyi bitirinceye kadar, bu durumlarını muhafaza ederler.